

Gazetecilik Filmlerinde Etik: State of Play ve Nothing but the Truth Film Analizi

BETÜL PAZARBAŞI

Öz

Bu çalışma gazetecilerin filmlerde nasıl canlandırıldığını, çağdaş haber medyasının sorunlarının sinemaya nasıl yansıtıldığını ve film yapımcılarının etik yaklaşımını belirlemeyi amaçlamaktadır. Filmlerde yer alan kurgusal gazeteci kahramanların eylemlerinin gerçek hayattaki muadilleri gibi etik olup olmadığını ortaya koyabilmek için seçilen State of Play (2009) ve Nothing But The Truth (2008) filmleri etik metin analizi yöntemi ile analiz edilmektedir. Çalışmada; etik metin analizi için üç etik çerçeve (John Stuart Mill- faydacılık, Immanuel Kant- deontolojik etik ve Profesyonel Gazeteciler Cemiyeti- Bundan böyle SPJ olarak anılacaktır) kullanılmaktadır.

Etik dışı uygulamaların filmlerde yansıtılması gazetecilik dürüstlüğüne zarar vermekte, kamuoyunun gazetecilere olan güvenini zedelemekte ve bu durum sorun oluşturmaktadır. Problemin çözümü noktasında çalışmanın araştırma soruları şu şekilde belirlenmiştir: Gazeteciler filmlerde nasıl tasvir edilmektedir? Etik tartışmalar film kahramanı gazeteciler üzerinden nasıl gerçekleştirilmektedir? Filmlerde haber medyasının sorunları nasıl yansıtılmaktadır? Dijital medya film üretim/dağıtım ve gösteriminde ne tür yenilikler getirmektedir? Ne tür etik sorunlara yol açmaktadır?

Elde edilen bulgular gazeteci kahramanların gerçeğe ulaşabilmek için etik dışı davranışlar sergilediğini ancak filmin sonunda çok sayıda insanı mutlu etmek için kamu yararı ilkesiyle hareket ettiklerini ortaya koymuştur.

Araştırmanın metodolojik kısmı Law, Melinda (2010) "The Good, The Bad and The Morally Grey: The Ethics of Journalism in Film" adlı makale temel alınarak oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gazetecilik, Etik, Dijital Medya, Gazetecilik Filmlerinde Etik

Ethics in Journalism Movies: State of Play and Nothing but the Truth Film Analysis

BETÜL PAZARBAŞI

Abstract

This study aims to Show, how journalists are portrayed in movies. How the problems of the contemporary news media are reflected in cinema and determine the ethical approach of filmmakers. The films State of Play (2009) and Nothing But The Truth (2008), which are selected to show whether the actions of fictional movies main character of journalist in the films are ethical, are analyzed by ethical text analysis.

Study; three ethical frameworks for ethical text analysis (John Stuart Mill- Utilitarianism, Immanuel Kant- Deontological Ethics and the Society of Professional Journalist's Code of Ethics - hereinafter referred to as SPJ) are used.

The reflection of unethical practices, in films, damages the integrity of journalism, the public's opinion about journalists, and these, of course, cause a problem. In order to solve the problem, the research questions are determined as follows. How are journalists designed in movies? How do ethical discussions take place through the film about journalists? How are the problems of the news media reflected in the films? What kind of innovations does digital media bring to film production/distribution and display? What kind of ethical problems does it lead to?

The findings show that journalist, in the movie, exhibit unethical behaviors in order to reach the truth, but at the end of the film, they act with the principle of public benefit to make many people happy.

The methodological part of the research was based on the article Law, Melinda (2010) "The Good, The Bad and The Morally Gray: The Ethics of Journalism in Film".

Keywords: Journalism, Ethics, Digital Media, The Ethics of Journalism in Film

1. Giriş

Gazetecilik filmleri çağdaş ve demokratik toplumlarda gazetecinin üstlenmiş olduğu rolün yanı sıra haber medyasının yaşadığı sorunları da yansıtan önemli çalışma alanlarından biridir. Kamuoyunu bilgilendirme ve hükümetleri denetleme görevi olan haber medyası günümüzde sıklıkla etik dışı tartışmalarla gündeme gelmekte ve gazeteciye olan güven giderek azalmaktadır.

Çalışma; analiz kapsamına alınan iki gazetecilik filminde sergilenen gazetecilik etiğini incelemeyi, film yapımcılarına göre etik açıdan kabul edilebilir yaklaşımı belirlemeyi, kabul edilen etik standartların uygulanmasının mümkün olup olamayacağını, bu filmlerdeki gazetecilerin beklentileri üzerinden somut hâle getirmeyi amaçlamaktadır.

Çalışmada; Hoolywood tarafından üretilen State of Play (2009) ve Nothing But The Truth (2008) filmleri analiz edilmektedir. Söz konusu filmlerde etik metin analizi için üç etik çerçeve (John Stuart Mill- faydacılık, Immanuel Kant- deontolojik etik ve Profesyonel Gazeteciler Cemiyetinin etik kodları- Bundan böyle SPJ olarak anılacaktır) kullanılmaktadır.

Filmlerdeki kurgusal gazeteci kahramanlar gerçek hayattaki meslektaşları gibi etik dışı uygulamalar yapabilmekte, izleyici bu tasvirlerden yola çıkarak gazetecilik algısını değiştirebilmekte ve bu durum etik gazeteciliğe, gazetecilik dürüstlüğüne zarar vererek problem oluşturabilmektedir. Problemin çözümü noktasında çalışmanın araştırma soruları şu şekilde belirlenmiştir: Film yapımcıları tarafından gazeteciler filmlerde nasıl tasvir edilmektedir? Etik tartışmalar film kahramanı gazeteciler üzerinden nasıl gerçekleştirilmektedir? Filmlerde haber medyasının sorunları nasıl yansıtılmaktadır? Dijital medya film üretim/dağıtım ve gösteriminde ne tür yenilikler getirmektedir? Ne tür etik sorunlara yol açmaktadır?

Bu amaçla çalışmada, öncelikle Etik, Gazetecilik Etiği ve Filmler ayrıntılı olarak açıklanmakta, ardından dijital medyada filmlerin üretim ve dağıtım konusunda yaşanan etik sorunlar irdelenmektedir. Analiz bölümünde ise State of Play (2009) ve Nothing But The Truth (2008) filmleri etik metin analizi yöntemiyle analiz edilmektedir.

Araştırmanın metodolojik kısmı Law, Melinda (2010) "The Good, The Bad and The Morally Grey: The Ethics of Journalism in Film" adlı makale temel alınarak oluşturulmuştur.

2. Etik, Gazetecilik Etiği ve Filmler

Etik küreselleşen dünyamızda akademisyenler, medya profesyonelleri ve hukukçular tarafından en sık tartışılan kavramlardan biri hâline gelmiştir. Tarihsel

süreçte farklı düşünürler, farklı yaklaşımlarla etiğe ilişkin tanımlamalar yapmaya çalışmıştır. Etik sözcüğünü felsefe diline kazandıran Aristoteles'tir. Etik, Aristoteles'ten beri felsefe biliminin bir alt dalı olarak kabul edilmektedir. Aristoteles, etiği kuramsal felsefeden ayırarak kendi başına felsefenin bir dalı olarak gören ilk filozoftur. Etik, insan davranışlarını "iyi", "kötü", "doğru", "yanlış" gibi değerlerle incelemekte ve bu davranışların arkasında yatan ahlaki yargıları araştırmaktadır.

Etik sözcüğü Yunanca Etos'tan gelmekte olup, iki farklı kullanımı söz konusudur: εθος olarak yazılan ilk kullanımı alışkanlık, töre, görenek anlamlarını taşır. Eylemlerini geçerli töreye uygun olarak eğitim yoluyla belirlemeye ve genel kabul gören ahlak normlarına uygun hareket etmeye çalışan kişi etik davranmaktadır. Dar ve asıl anlamıyla ηθος olarak yazılan etiğe uygun davranan kişi ise aktarılan eylem kurallarını sorgulamadan uygulamak yerine, kavrayarak, üzerinde düşünerek talep edilen iyiyi gerçekleştirmek için onları alışkanlığa dönüştüren kişidir. Etik böylece karakter anlamına gelmekte, erdemli olmanın temel anlamını pekiştirmektedir (Pieper, 1999: 30).

Felsefenin önemli alanlarından biri olan etiğin temel amacı, insanlara tek tek öneriler sunmak değil, daha çok bir bütün olarak onların önüne yüksek bir amaç, herhangi bir öneriden daha iyi bir şekilde içgüdüsel olarak doğru yönde hareket etmelerini sağlayacak bir ideal koymaktır (Kropotkin, 2007: 49). Etik insan odaklıdır. İyi veya kötü olarak nitelendirilen insan eylemlerini incelemektedir. Hukuk ile etik birbirinden ayrı disiplinler olmasına rağmen hukuk düzeni açısından da etik gereklidir. Hukuk kuralları suçu tanımlarken etik, hukuk kuralları çerçevesinde ne yapılabileceğinin sınırlarını belirlemektedir.

Etik ile ahlak sözcükleri sıkça karıştırılmakta ve çoğu kez birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Latince "mores" sözcüğünden türetilmiş olan ahlak, insanın "iyi" ya da "kötü" olarak tanımlanmasına yol açan standart davranışlarının değerlendirilmesinde kullanılmaktadır. Her toplumun kendine özgü bir ahlak anlayışı vardır. Ve bu anlayış o toplumun tarihî yapısına, coğrafi şartlarına, kültürel dokusuna göre şekillenmektedir. Etik ile kültür arasında doğrudan ilişki bulunmaktadır. Etik ahlak felsefesidir; insan davranışlarını, davranış kurallarını ve ilkelerini ahlakilik temelinde araştıran, savunan ya da eleştiren felsefe dalıdır. Etik ile ahlak arasında genişlik ve darlık, uygulama ve teori bakımından birtakım farklılıklar bulunmuş olsa da, bir disiplin olarak ahlak, etiğin yaşama yansıyan kurallar setidir (Bauman, 1998: 63). Toplumunu oluşturan bireylerin sağlıklı şekilde örgütlenebilmesi için etik gereklidir.

Felsefenin alt dalı olarak kabul edilen etik; normatif ve normatif olmayan etik (Erdoğan, 2006: 1-26) olmak üzere iki dala ayrılmaktadır. Normatif etik teorisi

ahlaksal kodların sistemli açıklanması ve haklı çıkarılmasıyla ilgilenir ve erdemli yaşamın nasıl olması gerektiğini belirten kodları içerir. Normatif olmayan etik ise moral sistemlerin mantığının ve dilinin sistemli incelenmesi olup, erdemli yaşamın nasıl olması gerektiğiyle ilgilenmez.

Normatif etik teorileri; teolojik etik, deontolojik etik ve erdem etik olmak üzere üç gruba ayrılır. Teolojik kavramı, sonuçlar hakkında rasyonel düşünme anlamına gelmektedir. Teolojik etik (telos-erek) anlayışına göre bir eylemin sonucu onun ahlaki statüsünü belirler. Teolojik yaklaşım, faydacılık, hazcılık, egoistlik olmak üzere farklı teorileri içermektedir. Faydacılık doğru ve yanlış seçiminde en büyük sayıdaki insan için mutluluk/zevk getiren doğrudur, görüşünü savunur. Faydacı düşünceye göre, Kantçı eylemin (nedenin, amacın) ahlaksallığıyla hiçbir ilişkisi yoktur. Kant için, eylemin erdemsel/ahlaksal değeri, doğru nedene/amaca (ki o da görevdir) bağlıdır. Dolayısıyla görev, ahlaksal değer tanımlayıcıdır. Bu da görevi belirleyen gücün doğruluğunu getirir (Erdoğan, 2006: 1-26).

Diğer normatif etik anlayışı deontolojik (to deon-ödev) etikdir. En önemli temsilcisi Immanuel Kant'tır (1724-1804). Kant, doğal hukuk ve pozitif hukuk seçeneklerini ortadan kaldırmış, doğayı akıl doğası olarak belirlemiştir. Kant, akli kendiliğinden, insanın çaba ve katkılarına gerek kalmadan gelişen, insana özgü doğal bir yetenek olarak görmüş; özgürlüğün, bizzat kendi yasalarını oluşturmasıyla –bizzat kendisinin diğer insanların özgürlüğüne sınır koyarak– özerk bir şekilde halletmesi gereken ahlaki bir ödev olarak kabul etmiştir (Pieper, 1999: 65). Deontolojik etik kuramı, görev merkezli olduğu için meslek etiğinin de çıkış noktasıdır.

Erdem etik, iyiliği veya doğruluğu tarif etmekten ziyade, insanın karakterinin gelişmesini konu edinir. Mutluluk, insanın en büyük hedefi olarak düşünülmektedir. Bu kuramda doğruluk, eylemin kendisi veya sonucu tarafından değil, aktörün (kişinin) karakteri tarafından belirlenir (Erdoğan, 2006: 9)

Normatif olmayan teoriler ise meta-etik ve betimleyiciliktir. Betimleyici yöntem aracılığıyla belirli bir toplum ya da topluluktaki fiili eylem ve davranış biçimleri, söz konusu toplum ya da topluluk içindeki etkin değerler yani o toplumun çoğunluğunun bağlayıcı olduğunu kabul ettiği ahlak yasalarının bütününe yönelik yargılar açısından araştırılır (Pieper, 1999: 17). Betimleyicilik “ahlaksal ilkeler dünyanın nesnel özelliği midir? Yoksa kişiye, kültüre ve türlere göre midir?” sorusuna yanıt arayarak, ahlaksal prensiplerin ontolojik (varoluş) durumunu inceler. Bu sorunun ilk bölümünü destekleyenler, evrensel etik ilkeleri üzerinde duranlar objektivist ve ikinci bölümünü, evrensel ahlak prensipleri olmadığı varsayımını destekleyenler ise relativist (göreselci, görececi) olarak isimlendirilir (Erdoğan, 2006: 10).

Meta-etik daha çok, günlük ifadelerin ve dilin, etik düşünme üzerindeki etkisiyle ilgilidir. Meta-etik yaklaşımları dilin ve normatif etiksel sistemlerdeki mantıksal ilişkilerin felsefi incelemesini yaparlar (Erdoğan, 2006: 10). Etik, eleştirel olarak kendi çözümlemesini, yöntemsel-sistematik açıdan sorguladığında ve ilkelerinin doğruluğundan emin olduğunda meta-etik olur (Pieper, 1999: 81).

Etik, sadece izlenmesi gereken kurallardan, ilkelerden ibaret olmayıp çoğunlukla insan davranışlarının doğruları ve yanlışlarıyla ilgili ilkelerin, makul kuramlara dayanarak, nesnellik ve tarafsızlıkla uygulanmasıyla ilgilidir (Belsey, Chadwick, 1998: 25). Gazetecilik etiği ve buna ilişkin olarak geliştirilen kuramlar bir alt etik kategorisi olarak gazetecilerin uymaları gereken ilkeleri kapsar. Gazetecilik mesleği iki farklı etik anlayış çerçevesinde ele alınır. John Stuart Mill'e dayandırılan yararçı etik anlayış (Sanders, 2003: 14), sonuçla ilgilenirken, Kant'a dayandırılan görevçi etik anlayış, önceden belirlenmiş kurallarla ve ilkelerle ilgilenir. Kant'a göre özgürlük, ahlaklılık ve akıl arasında sıkı bir bağ vardır ve ahlakın kaynağı özgür insandır. Ona göre insanı insan yapan akıldır. Akıl ahlaki olarak insanda vicdan şeklinde ortaya çıkar. Kant bunu, "Öyle bir davran ki, davranışının evrensel bir yasa hâline gelmesini arzula," şeklinde formüle eder.

Jeremy Bentham ve John Stuart Mill tarafından on dokuzuncu yüzyılda geliştirilen yararçı etik anlayış, kararların maksimum çıkarlar doğrultusunda alınması gerektiğini savunur (Matelski, 2000: 62). Mill'e göre iyiyi kötüden ayıran ölçü, yarar ölçüsüdür. Eylemler mutluluk getiriyorsa doğru, mutluluk getirmiyorsa yanlıştır. Dolayısıyla doğruları yazmak erdem olarak kabul edilip, gazetecilerin evrensel bir ilkesi hâline gelecekse, gazetecilerin her koşulda doğruları yazmaları beklenir (Irvan, 2003: 52). Doğruluk ilkesi etik kodların ön sözü olarak kabul edilir.

Gazetecilik etiği kuramı ilk önce Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilmiştir. ABD'de yapılan çalışmalar, gazetecilik mesleğinin gelişmesi ve eylemlerin moral temelleri üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur (Alver, 2007: 256). İkinci Dünya Savaşı sırasında 1947'de ABD'de kurulan ve başkanı Hutchins'in adıyla anılan Basın Özgürlüğü Komisyonu'nun hazırladığı "Özgür ve Sorumlu Basın" Raporu, Amerikan basınının demokratik işlevlerinden uzak olduğunu, toplumsal işlevlerini yerine getirebilmesi için özgürlükler kadar toplumsal sorumluluklarının da farkına varması gerektiğinin altını çizmiştir. Kamunun bilme hakkına odaklanan ve "toplumsal sorumluluk" anlayışını benimseyen raporda, "Basın özgürlüğünü ve demokrasinin geleceğini sorun edinen herkes daha hesap verebilir bir basın için çabalamalıdır," görüşü savunulmuştur. Ayrıca raporda özdenetim modelleri desteklenmiş, "Söz konusu toplumsal hareketlilik kendiliğinden oluşmuyorsa hükümet ancak son noktada söz sahibi olabilir," (Hutchins Komisyonu, 1947: 79-81) düşüncesiyle medyaya müdahalenin düşünülmesi gereken en son yol olduğu ifade edilmiştir.

Etik, gazetecilik etiği çalışmaları içinde daima önemli bir yer tutmuş, gazetecilik mesleğine yönelik güven tartışmasının küresel alana yayılması, akademisyen ve uzmanları etik kodların uygulanması ve geçerliliği üzerine düşünmeye, bu alanda çalışmalar yapmaya teşvik etmiştir. Etikten söz edildiğinde gazetecilik etiği, gazetecilik ürünlerinin kalitesi, çatışma alanları ve kuramsal temelleri irdelenmektedir (Alver, 2007: 257).

Kamuoyunu bilgilendirme görevi olan gazeteciler, haberin üretiminde ve sunumunda, kaynakla ilişkilerinde etik dışı uygulamalar gerçekleştirmekte, ne yazık ki alana yönelik yaptırımlar ise yetersiz kalmaktadır. Oysaki gazeteciler basın özgürlüğünü destekleyen aynı zamanda haberi üretirken de sorumluluk taşımaları beklenen vatandaşlar olarak kabul edilmektedirler (Almagor ve Cohen, 2002: 127). Bugün kamusal alanda gazetecilik etik normları ve toplumsal sorumluluk ilkesi bir kenara bırakılmakta, bu durum yoğun tartışmalara yol açmaktadır. Burada sözü edilen “kamusal” terimi, gazeteciliğin mesleki etik tartışmalarında belirli bir çağrışım içermekte ve genellikle “toplumun tüm nüfusuna” (Elliott ve Ozar 2010: 11) atıfta bulunmaktadır.

Gazeteciler toplumun çıkarlarına hizmet ettikleri ve onların iyiliğine, mutluluğuna katkıda buldukları inancından yola çıkarak kamu yararı ilkesiyle hareket etmektedirler. Kamusal yararın korunması ilkesi Kantçı deontolojik etikle bağlantılıdır. Kant’ın “görev” kavramı, etik felsefesinin önemli bir yönüdür. Kant ahlaki gerekçelerle yapmamız gereken tüm eylemleri görev olarak ifade etmektedir. Kant sonuçlara etik değer katan faydacılığın aksine ahlaki karar verme sürecinin vicdan üzerinde daha yüksek ahlaki değer oluşturduğunu belirtmektedir.

Çalışmada; Filmlerin analitik çerçevesi belirlenen etik felsefenin yanı sıra ABD’de gazetecilik standartları ve etiği konusunda ilkeler belirleyen, bu ilkelerle alanın düzenlenmesine rehberlik ederek önemli katkılar sağlayan Profesyonel Gazeteciler Cemiyetinin (Society of Professional Journalists- SPJ) etik kodlarından oluşturulmuştur SPJ’nin belirlemiş olduğu etik kurallar, tamamen öz denetim ilkeleridir. Herhangi bir hukuki yaptırım söz konusu değildir. SPJ etik kuralları dört ana bölümden oluşmaktadır:

1. Gerçeği arayın ve onu rapor edin.
2. Zararı en aza indirin.
3. Bağımsız hareket edin.
4. Hesap verebilir ve şeffaf olun (<https://www.spj.org/ethicscode.asp>). İlk bölüm doğruluk, hakikat ve bilgi toplama konusundaki etik hükümlerin ana çerçevesini çizmekte, dolayısıyla film analizlerinde en sık başvurulan ilkeleri kapsamaktadır.

SPJ (2014), ön sözünde kamusal aydınlanmanın, adaletin öncüsü ve demokrasinin temeli olduğuna inandığını belirtmekte, etik gazetecilik, doğru, adil ve kapsamlı bilgi alışverişinde serbestlik sağlamak için gayret göstermektedir vurgusu yapmaktadır. SPJ'ye göre etik bir gazeteci dürüstlük içinde davranır, zira mesleki dürüstlük bir gazetecinin güvenilirliğinin temel taşıdır. Zararın azaltılması bölümü kaynakların ahlaki tutumlarını ayrıntılı olarak açıklamaktadır. Kamuoyunu bilgilendirme görevi olan gazetecinin, haberi nasıl ve ne pahasına ürettiği, kaynakla olan ilişkilerinde insan onurunu ön planda tutması gerektiği, dolayısıyla kaynağın her türlü saygıyı hak ettiği yönündeki ilkeleri etik açıdan oldukça değerlidir.

Etik kuralların haklı kılınması ve gazeteciliğin doğasını, faaliyetlerini destekleme biçimi önemlidir. Zira bu kodlarla gazeteciler kendi görüş ve beklentilerini kamuoyuna açıklamakta, kamuoyunu yönlendirmekte, kamuoyu tarafından kabul görmektedirler.

Filmler ya da gazetecilerin beyanları üzerine yapılacak olan herhangi bir etik temelli tartışmanın analiz çerçevesinin etik kod içermesi gerektiği düşünülmektedir. Etik kodlar filmdeki kurgusal gazetecilerin gerçek dünyadaki muadilleri ile karşılaştırılmasına imkân sağlamaktadır.

Bu çalışma, belirlenen üç etik çerçeveyi (John Stuart Mill- Faydacılık, Immanuel Kant- Deontolojik Etik ve Profesyonel Gazeteciler Cemiyeti- Bundan böyle SPJ olarak anılacaktır) seçilen filmlerin analizi kapsamında uygulamakta, filmlerde tasvir edilen etiğin çok yönlü görünümünü ayırt etmeye çalışmaktadır. Çalışma; filmlerdeki farklı ahlaki bakış açılarını ve onlara atfedilen yargıları belirleyerek, kamuoyunun film izlerken edindiği olası etik yorumlarını ayırt etmeyi hedeflemektedir. Böylece etik gazetecilerin haber üretim sürecinde ne yapmaları gerektiğine ilişkin öneriler ya da belki tercih edilen eylem biçimlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Film yapımcıları çeşitli tasvirlerle filmlerde gazetecilerin etik ya da etik dışı olduklarına karar vermektir. Bu nedenle çalışmayla gazetecilerin filmlerde nasıl tasvir edildiğinin yanı sıra bu özelliklerin gazeteciliğe karşı yaygın olan tutumları nasıl etkilediğinin de incelenmesi gerekmektedir. Böylece izleyicilerin haber medyasından beklentilerini tam olarak keşfedebilir ve bu ideallerin gerçek dünyada erişilebilir olup olmadığı tespit edilebilir.

Gazetecilik filmleri, sosyal sorumluluk geleneklerini halkın zihninde güçlendirmekte, hatta kalıcı olması konusunda yardımcı olmaktadır. Filmlerdeki gazeteci karakterlerin özellikleri toplumun haber medyasından beklentileri konusunu etkilemektedir. Basının sosyal sorumluluğa sahip olduğu görüşü bugünde geçerliliğini sürdürmektedir. Bununla birlikte, günümüzde haber medyasına yapılan eleştiriler, geleneksel görüşleri mevcut sorunlara çözüm olarak sunmakta, ancak bunun

sonucunda elde edilemeyecek bir beklenti döngüsüne de devam etmektedir. Söz konusu beklentiler, çalışma kapsamında seçilen film analizlerinde gazetecilerin ve gazeteciliğin merkezinde yer almaktadır.

Çalışmada analiz edilen filmler, özellikle Amerika'nın 11 Eylül 2001 saldırısı sonrasında teröre karşı vermiş olduğu mücadele ve Ortadoğu ile Afganistan'da varlığını sürdürdüğü bir süreçte (2008-2009) üretilen yapımlardır. Bu dönemde haber medyası da söz konusu gelişmeler yüzünden sorunlar yaşamaktadır. Çatışmalar, siyasal gelişmeler, izlenen iç ve dış politikalar üretilen filmlere de yansımakta, State of Play filminde Irak ve Afganistan'dan, Nothing But The Truth filminde ise İran'dan bahsedilmektedir.

Medya endüstrisi alanında gazete sayısının her geçen gün azalması, sorumlu habercilik anlayışının yerini eğlence merkezli içeriğe bırakması ve dijitalleşme, kamu hizmeti olarak gazeteciliği etkilemektedir. Analiz edilen gazetecilik filmleri bu konulardan bazılarında değinmekte, Amerikan kamuoyunda gazeteciliğin neyi temsil ettiğini, yapımcılarının zihninde gazeteciliğin nasıl temsil edildiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte bu filmlerin bir "prizma" olduğunu, ayna gibi hareket ettiğini ancak gazetecilik gerçeğini doğru yansıttığı anlamına da gelmediğini (McNair 2010: 14) belirtmek gerekmektedir.

Gazetecilik filmlerinde gazeteciler, kahramanlar ve kötüler olarak kategorize edilmektedir. Kamuoyundan gizlenen, örtbas edilen haksızlıkları, yolsuzlukları ortaya çıkararak bürokrasideki aksaklıkları düzeltten soruşturmacı gazeteciler iyi; magazin basını, günlük haber takibi yapanlar ise kötü olarak yansıtılmaktadır.

Filmlerin üretildiği ekonomik, siyasal, tarihî ve sosyo-kültürel bağlamı anlamak gazetecilerin tasvirlerini de anlamının anahtarıdır. Gazetecilerin filmlerde karşılaştıkları sorunlar ve çalışma şartları gerçeklerle tamamen uyumlu olmasa da, film yapımcılarının gözünde çağdaş haber medyasının güçlü ve zayıf yanlarını göstermektedir.

3. Dijital Medyada Üretilen/Dağıtılan Filmler ve Etik Sorunlar

İletişim teknolojisindeki gelişmenin yarattığı yeni medya endüstrisi film üretim, dağıtım ve gösterimi konusunda geleneksel alışkanlıkları değiştirmekte, web tabanlı yeni bir döneme geçilmektedir. İnternet hızının artması ve sosyal medyanın vazgeçilmez hâle gelmesi, izleyicinin süratle on-line TV ve VOD (video on demand) platformlarına geçiş yapmasını sağlamakta, Netflix, Hulu, Amazon Prime gibi platformlarda abone sayısı her geçen gün artmaktadır. Gelişen teknolojiyle birlikte izleyici de değişmektedir.

Küresel izleyicinin mobil teknolojilerle birlikte zamandan ve mekândan bağımsız olarak izlediği filmler, dijital çağda rekabeti giderek güçleştirmektedir. Eğlence endüstrisi alanında melez içerik şirketi olabilmek için yarışan teknoloji şirketleriyle melez teknoloji şirketi olarak ortaya çıkmak için dönüşen geleneksel yayıncılar belirlemektedir. Teknoloji ve dijitalleşmedeki büyüme merkezî bir güç görevi görmek, küçük çaplı uzman şirketlere yol açmak için büyük ve kapsamlı şirketler kenara itilmektedir. Ayrıca yerleşik şirketlerin daha küçük ve atik rakipler tarafından alt edilmesine de olanak sağlanmaktadır (<https://www.pwc.com.tr/tr/basin-odasi/2016-basin-bulteni/kuresel-eglence-ve-medya-2016-2020.html>).

Dijital medyanın temelini dijital kodlama oluşturmaktadır. Geniş kitlelere ulaşabilmek için tüm içerikler programlanabilecek şekilde dijitalleşmektedir. Dijital medyanın karakteristik yapısını Dijk, iki temel özelliğe dayandırmaktadır. Bunlardan ilki verilerin iletimini, telekomünikasyonu ve kitle iletişimini birleştiren özelliğini ortaya koyan “bütünleşme (entegrasyon)” diğeri ise “etkileşim (interaktivite)”dir (Dijk, 2006: 7-8). Etkileşim özelliği, izleyiciye/kullanıcıya veriye kolayca ulaşma, değişiklikler yapma ve geri bildirimde bulunma olanağı sağlamaktadır. Sinema ve videonun dijitalleşmesi, internetin kullanılması film üretim alanını genişletmekte, verilerin (ses, görüntü) depolanması, yayılması, interaktif iletişime olanak verilmesi ve daha da önemlisi elektronik ticaret potansiyelinin bulunması sektöre hız kazandırmaktadır. İnternet, filmlerin dağıtımı, gösterimi ve tanıtımı açısından etkin bir ortam oluşturmaktadır. Film endüstrisi dijital medyayla yeni pazarlama stratejileri geliştirmektedir. Yapım şirketleri resmî web siteleri ve onlara entegre edilen sosyal ağlar üzerinden küresel izleyiciye fragmanlar sunmakta, ticari başarılarının artmasına imkân tanımaktadır. Filmlerle ilgili sayısal verilere web üzerinden ulaşılabilen, film eleştirileri sosyal ağlar üzerinden gerçekleştirilebilmektedir. Ancak, dijital olarak depolanan ve yayımlanan filmlerin sır gibi saklanan senaryolarının çalınması, telif ödenmeden korsan olarak indirilmesi, sinema endüstrisi için tehlike oluşturmakta, yasal çerçevenin dışında etik açıdan da tartışılmaktadır. Dünyanın en çok izlenen dizilerinden Game of Thrones’un (Taht Oyunları) senaryosunun dizinin yapımcısı HBO’dan çalınması, oyuncuların kişisel verilerinin ele geçirilerek özel yaşamlarının gizliliğinin ihlal edilmesi ve korsanların kanaldan fideye istemeleri (<http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-40864657>) veri güvenliği konusunun sektör açısından çözülmesi gereken en önemli sorunlardan biri hâline geldiğini göstermektedir.

4. Metodoloji

Analiz kapsamında incelenen filmlerdeki gazetecilerin ve etik kuralların film yapımıcısı tarafından nasıl algılandığını, izleyiciye nasıl aktarıldığını belirlemek amacıyla John Stuart Mill'in faydacılık, Immanuel Kant'ın deontolojik etiği ve SPJ etik kuralları olmak üzere üç etik çerçeve belirlenmiştir. Faydacılık ve deontolojik etiğinin seçilmesinde kullanılan yöntemlerin kaygı yaratarak medya etiği açısından en çok tartışılan konular arasında yer alması etkili olmuştur. SPJ etik kuralları, filmlerdeki gazetecilerin eylemlerinin beklenen standartlara uygun olup olmadığını veya film yapımcıları tarafından aktarılan dilin gişe başarısı için abartılıp abartılmadığını tartışmak için üçüncü çerçeve olarak tercih edilmiştir. SPJ etik kodlarının Amerika'da belirlenmiş olması ve filmlerin de Hollywood tarafından üretilmiş olması temel belirleyici unsur olarak ortaya çıkmıştır. Ancak, filmlere yönelik etik kodlarla ilgili analiz sonucunda elde edilen bulguların Amerikan sınırları içinde kaldığını söylemek imkânsızdır. Zira Hollywood'un ürettiği filmlerin dünya çapında etkisi vardır ve ABD etik kodları, tüm dünyadaki gazetecilik standartları, uygulamaları için model oluşturmaktadır. Batı demokrasilerindeki diğer haber medyalarına da rahatlıkla uygulanabilir. Amerika Birleşik Devletleri dünyanın en büyük eğlence ve medya pazarıdır. Hollywood kökenli film stüdyoları filmlerin en büyük ihracatçısı olma konumunu sürdürmektedir.

ABD ve lider konumundaki diğer ülkeler üretmiş oldukları metinlerin, içeriklerin uluslararası alanda serbestçe dolaşımını sağlamakta, diğer ülkelerin medya sistemleri, kültürel ve sosyal dokuları üzerinde değişimlere yol açmaktadır. Metinler kültürel değerlerin önemli taşıyıcılarıdır. Amerika Birleşik Devletler Başkanı Clinton'ın ticaret ve iletişimin evrensel olduğunu belirtmesi sonucunda yaşanan gelişmeler bu düşünceyi doğrulamakta, iletişim araçlarının küreselleşmenin en önemli taşıyıcısı olduğunu da açıkça ortaya koymaktadır (Alemdar, 2001: 11-12). Uluslararası iletişim endüstrisinin Batılı, özellikle Amerikalı dev multimedya şirketleri tarafından kontrol edilmesi üçüncü dünya ülkelerindeki medya sistemlerinin yapılarını, mesajların içeriklerini belirlemekte ve medya sistemleri daha önce hiç olmadığı kadar birbirleriyle etkileşim içerisine girmektedir.

Film yapımcıları tarafından beyaz perdeye yansıtılan film gösterimleri, her ne kadar anlam okuyucu/izleyici tarafından oluşturulsa da yine de araştırılan etik konuları ve çağdaş toplumdaki gazetecilik beklentilerini tanımlamak için kullanılan çerçevelerin önemli bir kanıtıdır.

Çalışmada; faydacılık, deontolojik etik ve SPJ etik kuralları, metin analizinde kavramsal çerçeveler olarak kullanılacaktır. Analiz, gazetecilik etiği hakkındaki düşüncelerin, çerçeveleme yöntemiyle izleyiciye nasıl aktarıldığına odaklanmakta

ve çerçevelemenin “problemi sunan, tanımlayan bir iletişim kaynağı” olarak kabul edildiği de Vreese’nin çerçeveleme anlayışını benimsemektedir (2005: 51). Filmlerdeki gazetecilerin etik anlayışını doğru analiz edebilmek için, üretildikleri dönemde gazeteciliği etkileyen egemen tutumun ve kamuoyu algısının nasıl olduğunun da tanımlanması gerekmektedir.

4.1. State of Play

Yönetmen Kevin Macdonald, *State of Play* (2009) filminde Washington Globe gazetesinde çalışan deneyimli gazeteci Cal McAffrey ve aynı gazetenin internette Başkent Haberleri sayfasını hazırlayan genç gazeteci Della Frye arasındaki diyaloglardan yola çıkarak gazetecilik etiğinin karmaşıklığını oldukça etkili bir şekilde izleyiciye yansıtmaktadır. Filmin temel etik sorunu, çıkar çatışmasıdır. Belirlemiş olduğumuz etik çerçeveleme filme uygulandığında kurgusal McAffrey karakteriyle gazetecilik etiğine faydacı bir yaklaşım getirilmekte, gazeteci Della Frye ise filmin etik vicdanı olarak yansıtılmaktadır. Della, film boyunca Cal ile yaptıkları eylemleri sorgulamakta, hikâye konusunda onu uyarmaktadır. Frye; “Sonya Baker konusunda kaynağın ne? Arkadaşına yardım etmek isterken var olan saygınlığını da kaybetmek üzeresin,” diyerek faydacı bakış açısından dolayı McAffrey’i eleştirir. Fakat daha sonra gerçeğin ortaya çıkarılmasını sağlayacak enformasyonun elde edilmesi sürecinde, kamu yararı düşüncesinden hareketle iki karakter arasındaki ayrım ortadan kalkmakta ve etik dışı yöntemler filmde meşru kılınmaktadır.

Film geleneksel gazetecilik ve dijital medya arasındaki çatışmaya da odaklanmaktadır. McAffrey üzeri çeşitli notlar, kitap ve gazetelerle tıka basa dolu dağınık masası, ona eşlik eden özensiz giyim tarzı, eski arabası ve dinlediği müzikle geleneksel (yaşlı ancak tecrübeli) soruşturmacı gazeteciyi canlandırırken, Della Frye ise şık kıyafeti, aydınlık yüzü ve enerjisiyle dijital medyanın tecrübesiz fakat gelecek vaat eden temsilcisidir. Della ünlü kişilerin, politikacıların genç bekâr kızlarla olan duygusal ilişkilerini magazin boyutuyla internet haberlerinde yazmakta ve bu yüzden hikâyenin başlarında McAffrey tarafından aşağılanmaktadır. Filmin ilk sahnelerinde Stephen Collins’in Sonya Baker’la olan ilişkisi basına yansıdığına, Della kongre üyesiyle arkadaş oldukları için konuyla ilgili bilgi almak üzere aynı gazetede çalıştığı ve hayranlık duyduğu Cal’ın masasına gelir. Cal, onu dedikoduları yazmadan önce gazetecilerin gerçeği araştırması ve raporlaması yükümlülüğü konusunda sert bir şekilde uyarır (SPJ’nin ilk kuralı).

State of Play filminde gazeteci Cal McAffrey kongre üyesi Stephen Collins’in üniversiteden oda arkadaşısıdır ve karısı Anne Collins’le geçmişte yaşadığı bir ilişki söz konusudur. Kongre üyesi Collins, hayatını kaybeden asistanı Sonya Baker ile

duygusal bir ilişki yaşadıklarına dair basında çıkan haberler üzerine kapısının önünde bekleyen gazetecilerden kurtulmak için eski arkadaşı McAffrey'nin evine gelir. Cal'a son üç yılda iki kanun teklifine destek verdiğini, bir başkasının hazırlanması konusunda da uğraştığını ancak ne yaparsa yapsın bu haberle anılacağını söyler. Cal ona; "İnsanın doğası böyle, kamu görevinin de," diyerek kişi ve kamu vicdanının bu tarz davranışları kolayca affetmediğini hatırlatır. Cal bu hikâyede kendisinden yardım isteyen Stephen'a; "Bunu senin lehine çevireceğiz... onlara kendi gerçeğimizle karşı koyacağız... Tüm yapmamız gereken akla yatkın alternatif bir hikâyeye inşa etmek... Sonya metroda hayatını kaybetti, tartışılması gereken ulaşımın ne kadar güvenli olduğu... bunu yapmazsan kan emiciler ve internetçilerin sana saldırmaları için imkân yaratarsın," diyerek gazetecilik etik ilkelerinden uzaklaşır. "Biz" yaklaşımıyla tarafsızlığını yitirir ve kendisini olayın içine monte eder. Cal, mesleki tecrübesiyle basın, internet medyasının habere konu olan kişilere acımasızca yaklaşabileceğini vurgular, ancak kendi asli görevi olan gerçeğin araştırılması ve rapor edilmesi ilkesini ise göz ardı eder.

Cal, filmin başında cinayete kurban giden Deshaun Stagg hakkında bilgi almak için adli tıp morguna gider. Görevli siyahi bir kadındır ve kurbanın eşyalarını kimşenin almaya gelmediğini söyler. Cal; "Ölen beyaz biri olsaydı asla böyle olmazdı," diyerek alaycı bir ifadeyle arkadaşı olan kadına takılır. Kişisel dostluğunu kullanarak izinsiz bir şekilde maktulün eşyalarını karıştırır. Kadın görevli; "Bırak onları!" dediğinde ilk etik dışı davranışını sergiler. "Gözlerini kapa... cep telefonuna bakıyorum," diye cevap verir. Son arama listesini kontrol eder ve aranan numaraları defterine kaydeder. Daha sonra bu numaraları sırasıyla arar. Numaralardan bir tanesi ölen Sonya Baker'a aittir.

Cinayet kurbanı Deshaun Stagg iş adamlarının çantalarını çalıp içindeki belgeleri onlara para karşılığında satan bir hırsızdır. Ölmeden önce çalmış olduğu en son çantada silah ve kurşunların yanı sıra bir de Sonya'nın özel fotoğrafları vardır. Cal, Deshaun'ın kız arkadaşı Mandi adındaki evsiz uyuşturucu bağımlısı kadından bu fotoğrafları para karşılığında satın alır ve gazetenin editörü Cameron Lynne'in da desteğiyle polisten bu kanıtları gizler. Editör fotoğrafları ne kadar süreyle ellerinde tutabileceklerini sorar. Toplantı odasında bulunan kişi, bu tür davalarda alınan kararlar göz önünde bulundurulduğunda en fazla 48 saat olabileceğini belirtir. Della Frye etik vicdanı temsilen; "Bu bir kanıt ise hemen görmeleri gerekmez mi?" diye sorar. SPJ etik kurallarının dördüncüsü hesap verebilir ve şeffaf olun ilkesini savunmaktadır. Oysa burada etik dışı yöntemlerle ele geçirilen kanıtlar polisten gizlenmekte ve suç işlenmektedir.

Editör, Della'ya; "Bu projede deneyimli gazetecilerle çalışmak ve onları gözlem-

lemek sana çok şey katacaktır,” diyerek onu projeye dâhil eder ve Cal’ı; “Eğer bu hikâyede çalışacaksan son derece etik olmalısın,” diye uyarır. Bunun üzerine Cal ve Della birlikte çalışmaya başlar. McAffrey, Della’ya; “Bu gerçek bir hikâye. Yoruma açık değil. Ortada iki ceset ve komada olan bir adam var,” diyerek uyarıda bulunur.

Stephen’in karısı Cal ile birlikte barda içki içerken; “Babam beni politikacılar konusunda uyarıyordu. Onlardan daha fazla nefret ettikleri ise gazetecilerdi,” der; vurgulamak istediği her ikisinin de güvenilir olmadıkları konusudur. Bunun üzerine Cal güler ve “Zeki adammış,” diye cevap verir. Kendisi içki içerken Della’yı komada olan Vernon Sando ile görüşmesi için hastaneye gönderir.

Sando, Della’nın gözleri önünde hasta yatağında öldürülür. Della suçluluk duyar ve olay yerine gelen Cal’a ağlayarak; “Belki bunu durdurabilirdik... elimizdekileri polise vermiş olmamız gerekirdi... Belki fotoğraflarda parmak izi bulabilirlerdi.... Calll insanların öldürülmesine izin veremeyiz.... Onların zarar görmesine izin veremeyiz,” diyerek zararı en aza indirin diyen SPJ etik kurallarının ikincisinin ihlalini gözler önüne serer. Bu kurala göre etik gazetecilik, kaynakları, konuları, meslektaşları ve halkı saygıya layık insan olarak değerlendirir (SPJ, 2014). Cal zararı en aza indirmek için gerekeni yapmamıştır. Sando’nun öldürülmesi dışında meslektaşı ve diğer hastane çalışanlarının da hayatı tehlikeye atılmıştır. Bu sahneyle, basın hukuk kurallarına uyması gerektiği, etik kodlar açısından gazetecinin görevinin aynı zamanda güvenlik güçlerine yardımcı olmak olduğunun altı çizilmiştir. Ayrıca vicdanen o insanların yalnızca haber kaynağı olarak görülemeyeceği izleyiciye hissettirilmiştir. Kanıtların polisten bir süreliğine saklanması Vernon Sando ve Mandi’nin ölümlerinin önlenmesini engellemiştir. Bu sadece etik açıdan değil, yasal açıdan da sorun teşkil etmektedir. Zira polis, cinayete teşebbüs delilini ellerinde tuttukları için gazetecileri suçlar. Gazetecilerin polisten daha iyi iş çıkaracaklarını zannettiklerini ancak ellerine kan bulaştığını söyler. Kanıtı ele geçirme şekillerinin de hoş olmadığını vurgular. Bu sert tepki üzerine editör Lynne; “Bu işte hile olmayacak.... eğer polislerden daha iyi iş yapamazsak bize lanet olsun,” diye bağırır.

Cal telefonla birini arar ve “Benim için bir sosyal güvenlik numarasını araştırabilir misin?” diye sorar. Sonya Baker’ın oda arkadaşı Rhonda Silver’in telefon numarasını bulan ve bunu Cal’a ileten Della; “Yasaları çiğnemedik değil mi?” diye sorar. Cal; “Hayır, buna iyi gazetecilik deniyor,” cevabını verir. Burada bilgilerin elde edilmesinde kullanılan yöntemlerin de etik olması gerektiğine dikkat çekilir.

Della, Rhonda ile konuşur. Rhonda, Stephen’in onlarla grup seks yaptığını, üstelik Sonya’nın 40 bin dolar kredi kartı borcunu da ödediğini söyler. Fakat gazeteci Cal

arkadaşını korumaya çalışır ve bu haberin kamuoyuna açıklanmasını istemez. Evli bir politikacının seks partilerini ve yasa dışı ilişkisini örtbas eder. Anne Collins’le konuşurken onu ve kocasını bir politikacı olarak korumaya çalıştığını belirtir. Tarafsızlığını yitirir.

Rhonda’nın seks skandalını başka gazetede gören editör oldukça sinirlenir ve bu haberin kendi gazetesinde yayımlanmasının satışları artıracığının altını çizer. Cal, Rhonda’nın ölen oda arkadaşı Sonya’nın seksi fotoğraflarını para karşılığı satmak istediğini, bunun bir iftira kampanyası olduğunu ifade eder. Editör, gazetenin yeni sahiplerinin sağduyuya değil, satışla ilgilendiğini vurgular. Böylece değişen sahiplik yapısıyla birlikte haber medyasının yaşadığı sorunlar da gözler önüne serilir.

Dominic Foy, Washington DC’de özel partiler veren bir halkla ilişkiler şirketinin sahibidir. Amerika’nın Afganistan ve Irak’taki çıkarlarını korumak amacıyla bölgeye gönderilen paralı askerlerin kontrolünden sorumlu olan PoinCorp Savunma Şirketi ve bu şirket için lobi yapan başka bir kuruluşla da bağlantısı vardır. Ofisi Watergate İş Merkezinde bulunmaktadır. Cal, Sonya Baker’ın ölümüyle ilgisi olabileceğini, bu yüzden onunla görüşmeye gideceğini ve görüşmeyi kaydedeceğini belirtir. Gazetecilik etik vicdanı olan Della; “Bir dakika. Sen onu kayda almayı mı düşünüyorsun? Neyiz biz. Polis falan mı? Bu tamamen yasa dışı,” diyerek tepki gösterir.

Dominic, Cal tarafından korkutularak götürüldüğü otel odasında Sonya’nın iki taraflı çalışan bir ajan olduğunu, PointCorp tarafından kiralandığını ama daha sonra kendi rızasıyla Collins’le ilişkiye girdiğini söyler. Bunun üzerine Cal, Stephen’ı arar ve Sonya’yı kendisine kimin önerdiğini sorar. Bir aile dostunun (George Fergus) onu önerdiğini söylemesi üzerine Dominic’le bulunduğu otele Stephen’ı da çağırır. Haber kaynağının can güvenliğini tehlikeye atar ve ona vermiş olduğu sözü – haber kaynağının gizliliği ilkesini– ihlal eder. Della, McAffrey’i hikâyeyi kirletmekle suçlar. Cal, Dominic’in söylediklerini kamera kayıtlarından kongre üyesine izletir. Stephen, kaynağın söylediklerini duyunca onu öldürmeye kalkar ve arkadaşı olan gazeteciyi ikiyüzlülükle suçlar. Hikâyeyi bu şekilde öğrenmekten hoşlanmaz. Yine gazeteci olayın içine kendisini dâhil etmiş, kaynağının zarar görmesine neden olmuştur. SPJ etik kurallarının zararın azaltılması ilkesi, kişisel çıkarlara kurban edilmiştir.

Filmin sonlarına doğru Stephen tüm hikâyeyi anlatmak için karısıyla birlikte gazeteye gelir. Gazeteciler haberi yazmaya karar verdiklerinde Della; “Böylesi büyük bir hikâyeyi insanlar basılı gazete kâğıdından okumalıdır,” diyerek son dönemde ciddi tartışmalara konu olan ve pek çok kişi tarafından sonunun geldiği iddia

edilen geleneksel gazetenin önemine atıfta bulunur. Bu yolla film yapımcıları tarafından basılı gazeteye iadeyi itibar kazandırılır.

McAffrey, haberi yazdıktan sonra Della ile konuşurken kendi kendine Anne Collins'in Sonya'nın ayda 26 bin dolar kazandığını nereden bildiğini sorar, o anda gerçeğin çok farklı olduğunu ve Stephen'ın tüm ölümlerden sorumlu olduğunu anlar. Artık film süresince yapmış olduğu etik dışı uygulamalar sona ermiş, gri alan ortadan kalkmış ve gazeteci kamu yararı ilkesiyle gerçeği haber hâline getirmeye karar vermiştir. Bu noktada Mill'in faydacılık ilkesi yerini bulmuştur. Stephen ile son görüşmesinde hikâyenin önemine inanmakta ve gerçeğin açıklanmasının kamu yararı açısından uygun olacağını düşünmektedir. Cal, Collins'e; "Eskisi kadar gazete okumuyorlar mı? İnsanlar hâlâ iyi haberle kötü haberi ayırabiliyorlar... Ve birilerinin bu işi önemsemesinden memnunlar... Onlara hâlâ gerçeği göstermek için uğraşan birileri var," diyerek gerçeğin ortaya çıkarılmasının çok sayıda kişiye yarar sağlayacağını, çok sayıda insanı mutlu edeceğini belirtiyor.

Film boyunca gazeteci kendisini kullanan yakın arkadaşı kongre üyesi Collins'le olan ilişkisi nedeniyle sorgulanmakta, film etik tartışmalarda en çok üzerinde durulan ve sorunlu alanlardan biri olarak kabul edilen medya-siyaset ilişkisine de dikkat çekmektedir. Her ne kadar filmde iki gazeteci de etik dışı yollardan bilgi ve belgeye ulaşmış olsalar da sonuçta olayın çözüme kavuşabilmesi için bu yöntemin gerekli olduğu izlenimi yaratılmıştır. Cal, ölen Deshaun Stagg'ın eşyalarını karıştırmamış olsaydı, Sonya Baker'ın ölümüyle bağlantısı olduğunu keşfedemeyecek, Dominic'in vermiş olduğu ifadeyle Baker'ın para karşılığı tutulan bir ajan olduğunu anlayamayacak ve Mandi'den alınan fotoğraflara para ödemeseydi Baker'ın ölümünün intihar değil, metroda işlenen bir cinayet olduğunu doğrulayamayacaktı. Alınan tüm riskler, hikâyenin gerçeğini çözmeye konusunda bir yol oluşturmuş ve faydacılık yaklaşımının sonuca yönelik çabalarında etik dışı eylemlerin sivriliğini önemli ölçüde törpülemiştir.

Film etik açıdan çıkar çatışmasına odaklı olarak kurgulanmıştır. Oysaki SPJ etik kurallarının üçüncü bölümünde etik gazeteciliğin en büyük ve asli yükümlülüğünün halka hizmet etmek olduğu açıkça belirtilmiştir. Gazetecilerin gerçek ya da algılanan çıkar çatışmalarından kaçınması, kaçınılmaz çatışmaların ise açıklanması gerektiği ifade edilmiştir (<https://www.spj.org/ethicscode.asp>). McAffrey, filmde pek çok kez bu çıkar çatışmasının bir parçası hâline gelmiştir. Arkadaşı Stephen ve karısını korumak için alternatif hikâye inşa etmeye çalışması, kendisini olayda "biz" olarak konumlandırması, Rhonda Silver ile Collins'in seks skandalını haber olarak yazmaması, Dominic ile görüşmesinden elde ettiği bilgileri gazetesinden ve kamuoyundan önce Collins'le paylaşması, çıkar çatışmasının boyutları hakkındaki

önemli ipuçlarıdır. Gazetecinin çıkar çatışmasının bir parçası olması, kamuoyunun ona duyduğu güveni zedelemekte, gazetecilik mesleğine zarar vermektedir.

Ancak, McAffrey hikâyesinin sonunda Collins'in işlenen cinayetlerden sorumlu olduğunu anlar ve onunla yaptığı konuşmada gerçeğin önemli olduğunu, gazeteci olarak bunu kamuoyuyla paylaşacağını söyler. Artık karanlık noktalardan kurtulmuş ve aydınlığa çıkmıştır. Yüzünün ekranda tam ışıkla yansıtılması da buna vurgu yapmaktadır.

Cal gözleri nemli bir şekilde özel haberini yazarken Della, editör ve diğer çalışanlar sessizce onu izler. Gerçeği ortaya çıkarmak için izlemiş olduğu etik dışı yollar önemini kaybeder, davranışlarının arkasındaki yararcı düşünce ön plana çıkar. Film boyunca etik vicdan olarak hareket eden, davranışlarının haber kaynaklarına zarar verdiğine inanan ve bu noktada eleştirilerini daima dile getiren Della, Kantçı yaklaşımla farklı bir etik yol izlemektedir. McAffrey haberini bitirdikten sonra Della Frye ismini öncelikle yazar ve onun haberi baskıya göndermesini ister. Ekip hâline geldiklerinin mesajını verir.

Filmde dikkat çeken diğer bir nokta ise filmin başkahramanları olan iki gazetecinin etik çerçeveler konusunda zaman zaman kendi içinde çelişkili davranışlarda bulunmalarıdır. McAffrey başından beri etik dışı hareket ederken, Della etik vicdanı temsil etmektedir. Filmin ilk sahnelerinde Frye kaynaklarıyla konuşurken kendisini gazeteci olarak tanıtmaktadır. Oysa hikâye ilerledikçe kaynaklara erişebilmek, onlardan bilgi alabilmek için kimliğini gizler ve Cal'dan öğrendiği birkaç numara sayesinde onun gibi etik dışı davranır. Zira Baker hakkında bilgi alabilmesinin tek yolu, kaynaklarına yalan söylemesidir. Cal ise filmin sonunda hikâyesinin önemine inanmakta, gerçeği kamuoyuyla paylaşarak etik gazetecilik sergilemekte ve bir ölçüde affedilmektedir. Bu dönüşüm izleyicinin kafasını karıştırmakta, hangi yöntemin vazgeçilmez olduğunu kendi içinde tartışmaktadır.

Film gazetecilik etiği konusunda Della'nın etik anlayışını önemli ölçüde desteklemektedir. Haberin önce onun adıyla yayımlanması ve baskıya onun tarafından gönderilerek son noktanın konması bunun göstergesidir. Kamu yararı ilkesinde sınırların nerede başlayıp nerede bittiğini belirlemek oldukça zordur. Bu nedenle bazen etik dışı yöntemler kullanılmış olsa da film sonuçta etik, gazetecilerin çoğunluğun mutluluğuna hizmet eden haberler ürettikleri ve gerçeği kamuoyuna aktardıkları yönündeki mesajını izleyiciye kurgusal çerçeveye aktarmaya çalışmaktadır.

4.2. Nothing But The Truth

Rod Lurie'nin senaristliğini ve yönetmenliğini yaptığı Nothing But The Truth (2008) filmi, iyi gazeteciliğin etik prensiplerini oldukça etkili bir şekilde izleyiciye aktarmaktadır. Filmin temel etik problemi çıkar çatışmasıdır. Filmde hükümet çıkarlarıyla kamuoyu çıkarları, kötü gazeteciyle iyi gazetecinin çıkarları çatışmakta, kamuoyunu bilgilendirme görevini yerine getiren ve skandalı rapor eden iyi gazeteci, ulusal güvenlik sırları gerekçe gösterilerek cezalandırılmaktadır.

Filmde etik vicdanı temsil eden ve gazetecilik etik kodlarına sıkı sıkıya bağlı olan Rachel Armstrong, Capital Sun Times gazetesi iç haberler sayfasında çalışan bir muhabirdir. ABD'nin Venezuela'ya düzenlediği operasyonun örtbas edilen gerçeğiyle ilgili bir makale yazar. SPJ etik kurallarının ilkini, gerçeği arayın ve onu rapor edin ilkesini uygulamış olur (SPJ, 2014).

Editör Bonnie Benjamin toplantıda Rachel'a hikâyenin yayımlanacağını bildirir. Rachel, İran ve Watergate skandalları gibi bu haberin de hükümeti zor durumda bırakacağını söyler. Bunun üzerine editör; "Tarafsız olmalıyız," diyerek gazeteciye uyarır.

Filmde dönemin ABD başkanı Lyman'a Caracas'ta bir suikast düzenlenir. Beyaz Saray suikast girişiminden Venezuela hükümetinin sorumlu olduğunu düşünür ve bölgeye bu ihtimali araştırması için CIA ajanları gönderilir. Olayı araştıran ajan Erica Van Doren hazırlamış olduğu raporda Venezuela hükümetinin bu olayda sorumluluğunun olmadığını belirtmiş olsa da başkan rapordaki bu gerçeğe ilgilenmez ve Amerika, Venezuela askerî üslerini bombalayarak savaş ortamı yaratır.

Rachel, haberin yayımlanmasından bir gün önce olayın kahramanı CIA ajanı Erica ile konuşmak ve onun görüşünü almak için oğlu Timmy'nin okuluna gider. Çünkü Erica'nın küçük kızı Allison'da aynı okulda öğrencidir ve annesi onu görmeye okula gelmektedir. Büyükelçi Oscar ile evli olan Erica, Rachel'in kendisinin bir ajan olduğu ve Venezuela raporuyla ilgili haber yapacağını belirtmesi üzerine öfke lenerek olayı inkâr eder.

Haber yayımlandıktan sonra hükümet tarafından görevlendirilen federal savcı Patton Dubois, olayı soruşturmak için harekete geçer. Rachel'a özel ajanların gizli kalmasıyla ilgili yasayı hatırlatır ve haber kaynağını açıklamasını ister. Kaynağıyla bağlantı kurmasını, kaynağın kendi ismini açıklaması konusunda ona izin verebileceğini söyler. Dubois; "İnsanların doğasında dürüstlük vardır," diyerek etik davranışın kişinin kendi vicdanıyla alakalı olduğunu, bunun doğasında bulunduğunu vurgular.

Rachel, federal savcı tarafından sorgulanmaya başladığında gazetesi işlerin giderek ciddi bir hâl aldığı görür ve ünlü avukat Albert Burnside'ı onu savunması için tutmak zorunda kalır. Mahkeme, Sun Times'a haber kaynağını açıklamayan Rachel'a destek verdikleri için günlük 10 bin dolar ceza verir. Rachel ise hapse atılır. Basının ve gazetecinin yaşadığı sorunlara dikkat çekilir. Bu arada makalesi Pulitzer ödülüne aday gösterilen Rachel, hapisanede kendisini ziyarete gelen oğlu Timmy'ye telefonda ödülü kastederek; "İyi gazetecilere veriyorlar," der. Filmin yapımcısı, Rachel'ın iyi gazeteciliğin temsilcisi olduğunu onun ağzından izleyiciye aktarır ve yaşanan tüm zorluklara rağmen iyi gazeteciliğin ödüllendirildiğini, bunun gazeteci açısından mesleki bir onur olarak kabul edildiğini vurgular.

Kaynağını açıklamayan Rachel'ın hapisanede geçirdiği süre giderek uzar. Haberin gündemden düşmeye başladığı dönemde magazin haberleriyle ünlü Molly Meyers adlı gazeteci televizyon programında Rachel ile bir röportaj yapmak istediğini söyler. Rachel bu teklifi kabul eder. Molly filmde kötü gazeteciliğin temsilcisidir. Zira yayın öncesi Rachel'a onu desteklediğini söylemesine rağmen yayın başladıktan sonra anne olan Rachel'a oğlunu hatırlatarak onun duygusallığından yaralanır ve ardından; "Makalende Erica Van Doren'in CIA ajanı olduğunu yazdın.... kaynağın kim?" diye sorar. Rachel; "Molly bunu bana neden soruyorsun? Gazetecinin dürüstlüğüne ihanet mi etmesini istiyorsun?" diye cevap verir. Yapımcı "iyi" ve "kötü" gazeteci arasındaki diyalogdan yola çıkarak gazetecilik etiğinin doğrularını tanımlar. SPJ'ye göre etik bir gazeteci, dürüstlük içinde davranır, zira mesleki dürüstlük bir gazetecinin güvenilirliğinin temel taşıdır (2014). Molly; "Bende kaynaklarıma ihanet etmem ancak bazen kaynakların da çeşitli sebepleri var," açıklamasını yaptığında Rachel; "Eğer verdiğiniz bilgiler çok değerli ve kesinlikle doğruysa, Watergate ve Pentagon Belgeleri gibi.... O zaman sebeplerin ne önemi var... Gerçek bir gazeteci prensiplerini korumak adına hapse girmeyi bile göze almalıdır," diyerek John Stuart Mill'in faydacı etik yaklaşımını benimsediğini gösteriyor. Ayrıca SPJ etik kurallarının birinci ilkesinin önemi vurgulanıyor. Bu diyalog yapımcının Rachel'ın etik yaklaşımını desteklediği görüşünü güçlendiriyor. Meyers; "Bende haber kaynaklarımı açıklamak istemezdim," dediğinde Rachel; "Buna sevindim... Hükümet konusunda endişe etmene gerek yok... Zira Paris Hilton'un dün gece ne yediği hükümeti kesinlikle ilgilendirmiyor," diyerek kötü gazeteciliği aşağılıyor ve hükümetlerin çıkarlarına aykırı olmadığı sürece basın zarar görmeyeceğinin de altını çiziyor.

Erica, makalenin yayımlanmasıyla birlikte bu bilgileri Rachel'a kendisinin vermiş olabileceği düşüncesiyle CIA tarafından sorgulanır, tehdit edilir ve sonunda istifa etmek zorunda kalır. Eşi, kızı Allison'u da yanına alarak onu terk eder. Başkanının

zarar göreceğini düşünen aşırı sağcı bir kişi tarafından öldürülür. Rachel doğru yaptığını bilmesine rağmen suçluluk hisseder, vicdan azabı çeker. SPJ'nin zararını azaltılması ilkesi uygulanamamış, makale bir insanın ölümüne neden olmuştur.

Film cinsiyet ayrımcılığına da dikkat çekiyor. Avukatı Rachel'a; "Ben prensipleri değil Rachel'ı savunuyorum," dediğinde etik vicdan olarak Rachel; "Bir adam prensipleri için çocuklarını bırakıp hapse atıldığında kahraman ilan ediliyor... ya da savaşa gittiğinde anıtı dikiliyor... oysa ne diyeceğiz... anne olan kadın gazetecilere güvenmeyin... Çünkü onlar güçsüzdürler," diyerek toplumsal algının değişmesi gerektiğini vurguluyor.

Rachel kaynağını açıklamama konusunda direnir. Hapiste olduğu süreçte roman yazarı olan kocası Ray ona ihanet eder. Bir mahkûm tarafından öldürüsiye dövülür. Oğlunun velayetini kaybetmek üzeredir. Ancak, yaşadığı tüm olumsuzluklara rağmen kaynaklarını korur. Rachel'ın haberdeki ikinci kaynağı Stan Riggins başkan yardımcısıdır. Erica ve onun kocasına kızdığı için kayıt dışı olarak gazeteciye Erica'nın CIA ajanı olduğunu söyler. Fakat kendisi mahkemede bunu itiraf edinceye kadar Rachel onun hakkında hiçbir bilgi vermez. Gazeteciye olan güvenin sarsılmaması için haber kaynağına sonuna kadar sadık kalır. Kamuoyunu bilgilendirme görevi olan ve haber kaynağına saygı gösteren yaklaşımı Kantçı görev anlayışıyla örtüşmektedir.

Rachel'in avukatı Albert, Amerikan Yüksek Mahkemesinde dava görülürken mahkeme başkan ve üyelerine basın özgürlüğü ve gazetecilik etiği açısından önemli bir ders verir. Albert, geçmişte kaynaklarını açıklamayan gazetecilerin (1972'de Branzburg ve Hayes) hapse atıldığını, ancak zaman geçtikçe kararı veren yargıç tarafından hükümetlerin gücünün zamanla kat kat arttığı ve bu gücün hükümetler tarafından yanlış kullanıldığının dile getirildiğini belirtir. Albert; "Armstrong dürüstlük yeminini bozup evine ailesine dönebilirdi. Ancak başkan hata yaptığında, ordu mensubu işkence yaptığında, o zaman gerçeği nereden bilecektik? Gazetecilere baskı uygulanabilir. Bu başka yerlerde olabilir. Vatandaşlarından korkmayan ülkelerde olmaz. Demokrasinin geliştiği ülkelerde olmaz. Gazetecilere kim güvenecek? Sorumluluk duymayan hükümetin gücü kalır mı?" diye sorar. Ve "Büyük insanların prensipleriyle kendilerinin aynı olduğunu bir süre önce öğrendim," der. SPJ, ön sözünde kamusal aydınlanmanın, adaletin öncüsü ve demokrasinin temeli olduğuna inandığını belirtmekte, "Etik gazetecilik, doğru, adil ve kapsamlı bilgi alışverişinde serbestlik sağlamak için gayret göstermektedir," demektedir (SPJ, 2014).

Federal savcı Dubois, kaynağını açıklamayarak ulusal güvenliği tehlikeye attığını iddia ettiği Rachel ile sonunda anlaşarak konuyu mahkemeye götürmeme karşılığında onun 2 yıl ceza almasını sağlar. Cezaevine giderken Rachel geçmişi hatırlar. Oğlu Timmy'nin okul gezisine katılmıştır. (Erica gibi o da bazen çocuklara gönüllü kitap okuma görevini üstlenmiştir.) Erica'nın kızı Allison otobüste yanına oturur ve bir şeyler yazmaya çalışan Rachel'a; "Yazar mısın?" diye sorar. Rachel; "Ben bir muhabirim. Sun Times gazetesinde çalışıyorum," der. Allison; "Bizde o gazeteyi satın alıyoruz," diye cevap verir. Rachel'ın; "Öyle mi? Arkadaşlarına söyle onlarda aynısını yapsınlar. İnternet bizi öldürüyor," yanıtı, filmde geleneksel gazetenin internet karşısında vermiş olduğu mücadelenin yaşamsal önemine dikkat çekmek içindir. Allison; "Babam da yazar," diyince Rachel ne hakkında yazdığını soruyor. Küçük kız; "Makale yazıyor... başkan hakkında... Fakat annem onun yazdıklarından hoşlanmıyor," diyor. Rachel annesinin neden kızdığını sorunca Allison, bir keresinde annesinin öğrendiği gizli şeyleri yazdığı için babasına kızdığını belirtiyor. Rachel; "Ne öğrenmişti ki?!" diye soruyor. Kız; "Venezuela'ya gitmişti," diyor. Rachel; "Tatil için mi?" Allison; "Hayır, çalışıyor." Rachel; "Çalışıyor mu?" Allison; "Evet, hükümet için, ama bunu benden duyduğunu kimseye söyleme olur mu?" diye gazeteciye gizlilik ilkesini bilmeden hatırlatıyor. Etik vicdanın temsilcisi Rachel; "Söylemem," diyor ve ne pahasına olursa olsun ödediği tüm bedellere rağmen gazetecilik dürüstlüğüne zarar vermeyerek kaynağına sadık kalıyor. İzleyici makaledeki birinci kaynağın Erica'nın küçük kızı Allison olduğunu öğrendiğinde kendi vicdanında etik yaklaşımın çizilen çerçevesini yeniden sorguluyor. Rachel Kantçı görev anlayışıyla kaynağını korumuş, ancak Allison bu süreçte CIA ajanı olan annesini kaybetmiştir. Filmde çok sayıda insanın mutluluğu için gazeteci görevini yapmış, etik davranmıştır.

5. Sonuç

Gazetecilik filmleri kamuoyunun gazetecilik mesleğine yönelik güven kaybının yeniden inşası konusunda katkı sağlayan önemli kültürel çıktılardır. Filmler aynı zamanda toplumsal yaşama yön veren kültür endüstrileridir. Toplumsal değerlerin tanımlanması, onaylanması ve değişimin sağlanması konusunda hangi sembollerle düşünmemiz gerektiği konusunda mesajlar sunar. Dolayısıyla filmler aracılığıyla aktarılan içerik son derece önemlidir. Bugün teknolojiyle birlikte hızla gelişen dijital kodlama, yapım sürecinden dağıtım, gösterim alanlarına kadar geniş bir çerçevede film endüstrisine yeni ufuklar açmakta, sinema izleyicisi tüketim ve davranış alışkanlıklarını kökten değiştirerek küresel rekabeti artırmaktadır. Yaşanan değişim alana yönelik sorunları da küresel hâle getirmektedir. En çok tartışılan ise hiç şüphe yok ki medya içeriğindeki etik kodlar ve gazetecilik etiğidir.

Çalışma bu sorundan yola çıkarak üç etik çerçeveleme yöntemiyle (John Stuart Mill'in faydacılık, Immanuel Kant'ın deontolojik etiği ve SPJ etik kuralları) gazetecilik etiğinin filmlerde nasıl gösterildiğini belirleyebilmeyi amaçlamakta ve State of Play (2009), Nothing But The Truth (2008) filmleri metin analizi yöntemiyle analiz edilmektedir.

Çalışma kapsamında analiz edilen filmlerde hükümetleri denetleme görevi olan çağdaş haber medyasının güçlü hükümetler karşısında vermiş olduğu mücadeleden zorluklarla dolu olduğu gerçeği izleyiciye "ortak mesaj" olarak aktarılmaktadır. Filmlerdeki kurgusal gazeteciler temel etik problemin çıkar çatışması olduğu süreçte bazen gazetecilik dürüstlüğüne zarar verecek yöntemler uygulamakta ancak filmin sonunda etik vicdan olarak yansıtılan iyi gazetecilik kazanmakta ve gerçek hikâye kamuoyuna aktarılmaktadır. Bu da yapımcıların filmler aracılığıyla Della Frye ve Rachel'in etik anlayışını desteklediğini ve gazetecilik tasvirini bu anlayış üzerinden gerçekleştirmeye çalıştıklarını ortaya koymaktadır.

State of Play ve Nothing But The Truth filmlerinde soruşturmacı gazetecilik başarısını taçlandıran ve gazetecilik tarihine altın harflerle yazılan Watergate Skandalı ile Pentagon Belgeleri'ne vurgu yapılması, yapımcıların etik gazetecilere bir nevi saygı duruşu olarak algılanmakta ve gerçeğin çok sayıdaki insanı mutlu ettiği faydacı etik anlayışı savunduklarını göstermektedir.

Eğlence endüstrisi içinde önemli bir yere sahip olan filmler aracılığıyla gazetecilik etik normlarının korunması, dijital çağa uygun izleyiciyle etkileşimli küresel/yerel politikaların oluşturulması, haber medyasına olan güvenin yeniden inşası sağlanmaya çalışılmalıdır.

Kaynakça

- Alemdar, Korkmaz (2001). İletişim ve Tarih. Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Almagor-Cohen, Raphael (2002). İfade Medya ve Etik. Süleyman Nihat Şad (Çev.). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Alver, Füsün (2007). Gazeteciliğin Kuramsal Temelleri. İstanbul: Beta Yayınları.
- Bauman, Zygmunt (1998). Postmodern Etik. Alev Türker (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Belsey, Andrew ve Chadwick, Ruth (1998). Medya ve Gazetecilikte Etik Sorunlar. Nurçay Türkoğlu (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- De Vreese, Claes (2005). News framing: Theory and Typology. Information Design Journal, Vol. 13, No. 1, 51-62. (DOI: 10.1075/idjdd.13.1.06vre)
- Dijk, V. J. (2006). The Network Society: Sosyal Aspects of New Media. London: Sage Publication.
- Erdoğan, İrfan (2006). Medya ve Etik: Eleştirel Bir Giriş. [Elektronik Sürüm], Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 23, 1-26.

- Elliot, Deni & Ozar, David. (2010). An Explanation and a Method for the Ethics of Journalism. in: Meyers, Christopher. (ed.) Journalism Ethics: A Philosophical Approach. Oxford: Oxford University Press.
- Hutchins Committee (1947). A Free and Responsible Press: A General Report on Mass Communication. Chicago: The University of Chicago Press.
- İrvan, Süleyman. (2003). Medya ve Etik. Sevda Alankuş (Der.). Medya, Etik ve Hukuk içinde. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Kropotkin, Pyotr Aleksiyeviç (2007). Etik. Sinan Altıparmak (Çev.). İstanbul: Öteki Yayınevi.
- Law, Melinda (2010). "The Good, The Bad and The Morally Grey: The Ethics of Journalism in Film" [Online], [Erişim Tarihi: 29.01.2018]
- Matelski, Marilyn J. (2000). TV Haberciliğinde Etik. Bahar Öcal Düzgören. (Çev.). İstanbul: YKY.
- McNair, Brian (2010). Journalists in Film: Heroes and Villains. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Peterson, Theodore (1963). The social responsibility theory of the press. in: Siebert, Fred S. Peterson, Theodore & Schramm, Wilbur (Eds.) Four Theories of the Press. Urbana: University of Illinois Press.
- Pieper, Annemarie (1999). Etiğe Giriş. Veysel Atayman-Gönül Sezer (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sanders, Karen (2003). Ethics and Journalism, Boston: Sage Publications.
- Society of Professional Journalists (2014). SPJ Code of Ethics [Online]. <http://www.spj.org/pdf/ethicscode.pdf> [Erişim Tarihi: 21.02.2018]. <https://www.spj.org/ethicscode.asp>.
- <https://www.pwc.com.tr/tr/basin-odasi/2016-basin-bulteni/kuresel-eglence-ve-medya-2016-2020.html>.
- <http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-40864657>

Filmlerin Künyesi

State of Play

Yapımcı: Tim Bevan, Eric Fellner

Yönetmen: Kevin Macdonald

Yapım Yılı: 2009

Yapım Yeri: ABD

Senaryo: Matthew Michael Carnahan, Tony Gilroy, Billy Ray

Oyuncular: Russell Crowe, Ben Affleck, Jason Bateman, Rachel McAdams, Helen Mirren, Robin Wright, Viola Davis, Jeff Daniels

Görüntü Yönetmeni: Rodrigo Prieto

Süre: 127 dakika

IMDB Puan: 7,1 (İnternet Film Veritabanı)

Nothing But the Truth

Yapımcı: Bob Yari, Rod Lurie

Yönetmen: Rod Lurie

Yapım Yılı: 2008

Yapım Yeri: ABD

Senaryo: Rod Lurie

Oyuncular: Kate Beckinsale, Matt Dillon, Vera Farmiga

Süre: 108 dk.

IMDB Puan: 7,1 (İnternet Film Veritabanı)